

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Право
Заняття:	III семестр 2020-2021 н.р.
Лекції	1 година на тиждень згідно розкладу
Семінарські	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Світличний Олексій Олексійович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 050-255-0990
E-mail	svet.alexei.alexeevich@gmail.com
Профайл	https://publiclawntu.com.ua/
Персональна сторінка	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9024-1478 Researcher ID: F-2571-2019 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=JJbtKwUAAAAJ&hl=uk
Консультації	ауд.10/303, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 303
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) svet.alexei.alexeevich@gmail.com

1. Анотація до курсу

У навчальній дисципліні «Порівняльне правознавство» розглядається достатньо широке коло питань, які стосуються класифікації та типології сучасних правових систем і їх видів. Докладно розглядаються чотири основні правові сім'ї: романо-германського, англо-американського, релігійного та традиційного права, що являють собою всі типи права, які існують у сучасному світі. Особливої уваги приділено питанню визначення місця правової системи України на правовій карті світу. Розглядається структурована концептуально-понятійна система правових знань, які систематизовані, так чи інакше пов'язані один з одним уявлення про основні правові системи сучасності, теорії

застосування порівняльного методу як у науково-пізнавальному, так і в практико-прикладному аспекті.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Порівняльне правознавство» – набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у цій соціально-правовій науці, що передбачає проведення різноманітних досліджень та/або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Отримання студентами знань про: загальні принципи та закономірності виникнення, становлення і розвитку національних правових систем та їх об'єднань у порівняльному аспекті, в т.ч. закономірності розвитку національних правових систем і їх об'єднань у правові сім'ї (кола, типи); порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом; питання історико-порівняльного аналізу відомих пам'яток права та проблеми порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом

Завдання курсу:

- є формування у студентів фундаментальних знань щодо особливостей та загальних тенденцій розвитку національних правових систем та їх сімей на підставі їх порівняння, поглиблене вивчення світової правової спадщини, тенденцій та закономірностей її розвитку та відповідний вплив на формування правової системи України;

- Отримати знання щодо основних етапів становлення і розвитку науки порівняльного правознавства; особливостей методології та методики проведення порівняльно-правових досліджень; існуючих у юридичній науці підходів та критеріїв типології правових систем світу.

- Знання особливостей правотворчості, тлумачення та застосування юридичних норм, а також систематизації джерел романогерманського, англо-американського, релігійного, традиційнозвичаєвого, змішаного та інших типів правової системи.

- Знання моделі судового конституційного контролю в світі; специфічних рис адміністративного, кримінального, цивільного, сімейного права в правових системах світу; національних, регіональних та міжнародних механізмів забезпечення прав людини; особливостей західної та східної традицій права.

- Уміння працювати з науковою та методичною літературою, нормативними джерелами та критично оцінювати їх.

- Уміння виокремлювати особливості методології конкретних порівняльно-правових досліджень, відрізнити методи предметних досліджень та методи побудови юридичних компаративних наукових знань, визначати можливості, шляхи та механізми застосування методів юридичних наук інших країн

- сприяти розвитку в студентів самостійності мислення, засвоєнню ними спеціальної юридичної лексики і термінології, формуванню їх правової культури.

3. Результати навчання

Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем
Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
Пояснювати природу та зміст основних правових інститутів та процедур національного права

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Сучасні кримінально-правові системи. Основні тенденції їх розвитку.
<ol style="list-style-type: none">1. Поняття кримінально-правової системи, її структура та типи.2. Романо-германська кримінально-правова система. Особливості кримінально-правових систем країн Скандинавії та Латинської Америки.3. Англо-американська кримінально-правова система.4. Соціалістична кримінально-правова система.
Тема 2. Джерела у кримінальному праві України та зарубіжних країн
<ol style="list-style-type: none">1. Загальна характеристика джерел у кримінальному праві Англії, США, Франції та ФРН.2. Джерела у кримінальному праві Англії.3. Джерела у кримінальному праві США.4. Джерела у кримінальному праві Франції.5. Джерела у кримінальному праві ФРН.
Тема 3. Поняття кримінального правопорушення («злочинного діяння») у законодавстві України та зарубіжних країн.
<ol style="list-style-type: none">1. Поняття злочину («злочинного діяння») та його ознаки за кримінальним правом України та зарубіжних країн.2. Види визначень поняття злочину («злочинного діяння») - формальне, прагматичне, змішане.3. Класифікація злочинів (злочинних діянь).4. Кримінальний проступок.
Тема 4. Вина та осудність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none">1. Вина як ознака злочинного діяння у кримінальному праві сучасних зарубіжних країн.2. Форми вини.3. Поняття та значення неосудності у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.4. Поняття обмеженої осудності.
Тема 5. Стадії вчинення злочинного діяння у кримінальному праві

України та у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідальність за підготовчі дії та за замах у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах 2. Добровільна відмова та діяльне каяття у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Тема 6. Обставини що виключають кримінальну протиправність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і система обставин, що виключають злочинність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах. 2. Необхідна оборона у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах. 3. Крайня необхідність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Тема 7. Поняття, види та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах. 2. Система та види покарань у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Тема 8. Окремі види покарань у кримінальному праві окремих західних держав
<ol style="list-style-type: none"> 1. Смертна кара як вид покарання у кримінальному праві сучасних західних держав. 2. Позбавлення волі як вид покарання в Україні та у зарубіжних країнах. 3. Інші види покарань у сучасному кримінальному праві окремих західних країн
Тема 9. Заходи безпеки в Україні та у законодавстві зарубіжних країн
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття заходів безпеки та їх відмінність від покарання. 2. Види заходів безпеки у Англії. 3. Заходи безпеки у США. 4. Заходи безпеки у Франції. 5. Заходи безпеки у ФРН.
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ
Сучасні кримінально-правові системи. Основні тенденції їх розвитку.
Джерела у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
Поняття злочину («злочинного діяння») за законодавством України та зарубіжних країн.
Вина та осудність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.
Стадії вчинення злочинного діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.
Обставини що виключають злочинність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Поняття, види та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Окремі види покарань у кримінальному праві окремих західних держав.
Заходи безпеки в Україні та у законодавстві зарубіжних країн.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
75 – 89	Добре
60 – 74	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної й індивідуальної робіт складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час заліку, екзамену
семінарські	контрольні завдання за кожною темою або індивідуальне завдання	усне опитування, оцінювання презентації виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе; виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів). Отримані бали на семінарських заняттях та бали за самостійну роботу (максимально 25 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (40 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Залік, екзамен відбуваються у письмовій формі та складаються з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5

балів. Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт студента.

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях: 7 семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Порівняльне правознавство» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Семінарські заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство».

8. Ресурси і література:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (ст. 58) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ст.7) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Рішення Європейського Суду з прав людини щодо України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/9329>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (ст. 445) // Відомості Верховної ради України. – 2013. - № 9-10. - Ст. 88.

6. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

7. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056. Дата оновлення: 23.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993. № 3341-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. Ст. 358. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

Судова практика:

8. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів...: Постанова Пленуму Верх. Суда України від 8 жовтня 2004 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

9. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

10. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

11. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту Постанова Пленуму ВСУ від 23 грудня 2005 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

12. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

13. Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

14. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

15. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
16. Про судову практику в справах про злочини сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http:// zakon1.rada.gov.ua>
17. Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. – № 2 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http:// zakon1.rada.gov.ua>
18. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30 травня 2008 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
19. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України “ ” від 26 квітня 2002 р. № 1 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http:// zakon1.rada.gov.ua>

Література:

20. Бехруз Х. Введение в сравнительное правоведение / Х. Бехруз. – О. : Юрид. л-ра, 2002. – 323 с.
21. Бехруз Х. Сравнительное правоведение / Х. Бехруз. – О. : Фенікс; М. : ТрансЛит, 2008. – 504 с.
22. Голяк Л.В., Мацко А.С., Тюріна О.В. Порівняльне правознавство / Л.В.Голяк, А.С.Мацко, О.В.Тюріна. – К.: МАУП, 2004. – 200 с.
23. Давид Р., Жоффре-Спинози К. Основные правовые системы современности / Р.Давид, К.Жоффре-Спинози. – М. : Междунар. отношения, 1996. – 400 с.
24. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство / відп. редактор В.Н. Денисов. – К. : Юстиніан, 2003. – 184 с.
25. Лафитский В.И. Сравнительное правоведение в образах права. Том 1. / В.И.Лафитский. – М. : Статут, 2010. – 429 с.
26. Лафитский В.И. Сравнительное правоведение в образах права. Том 2. / В.И.Лафитский.– М. : Статут, 2010. – 415 с.
27. Леже Р. Великие правовые системы современности: сравнительноправовой подход : пер. с фр. / Р. Леже– М. : ВолтерсКлувер. 2009. – 584 с.
28. Малько А.В., Саломатин А.Ю. Сравнительное правоведение / А.В.Малько, А.Ю.Саломатин. – М. : Норма, 2008. – 352 с.
29. Марченко М.Н. Курс сравнительного правоведения / М.Н.Марченко. – М. : Городец-издат, 2002. – 1068 с.
30. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство : навчальний посібник. – Миколаїв, 2011. – 228 с.

31. Осаке К. Сравнительное правоведение в схемах: Общая и Особенная части / К.Осаке. – М. : Дело, 2002. – 464 с.
32. Порівняльне правознавство / за ред. В.Д. Ткаченка. – Х. : Право, 2003. – 274 с.
33. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2011. – 272 с.
34. Правові системи сучасності : навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2012. – 492с.
35. Савчин М.В. Порівняльне правознавство: Загальна частина / М.В.Савчин. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 288 с.
36. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение (основные правовые системы современности) / под ред. В. А. Туманова. – М. : Юристь, 2003. – 448 с.
37. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение / А.Х.Саидов. – М. : Норма, 2006. – 368 с
38. Скакун О.Ф. Общеесравнительное правоведение: Основные типы (семьи) правовых систем мира / О.Ф.Скакун. – К. : Ін Юре, 2008. – 464 с.
39. Тихомиров Ю.А. Курс сравнительного правоведения / Ю.А.Тихомиров. – М. : Норма, 1996. – 432 с.
40. Харитонова О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції / О.І.Харитонова, Є.О.Харитонов. – Х. : Одісей, 2002. – 592 с